

Infomoment 20 oktober 2009

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Verwelkoming

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Verwelkoming

Heidi Vander Poorten

Directeur

Gelijke Kansen in Vlaanderen

Boudewijngedouw 30 • B-1000 Brussel
Tel. 02 553 58 46 • Fax 02 553 51 38

Film Universal Design

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Situering & Toepassingsgebied

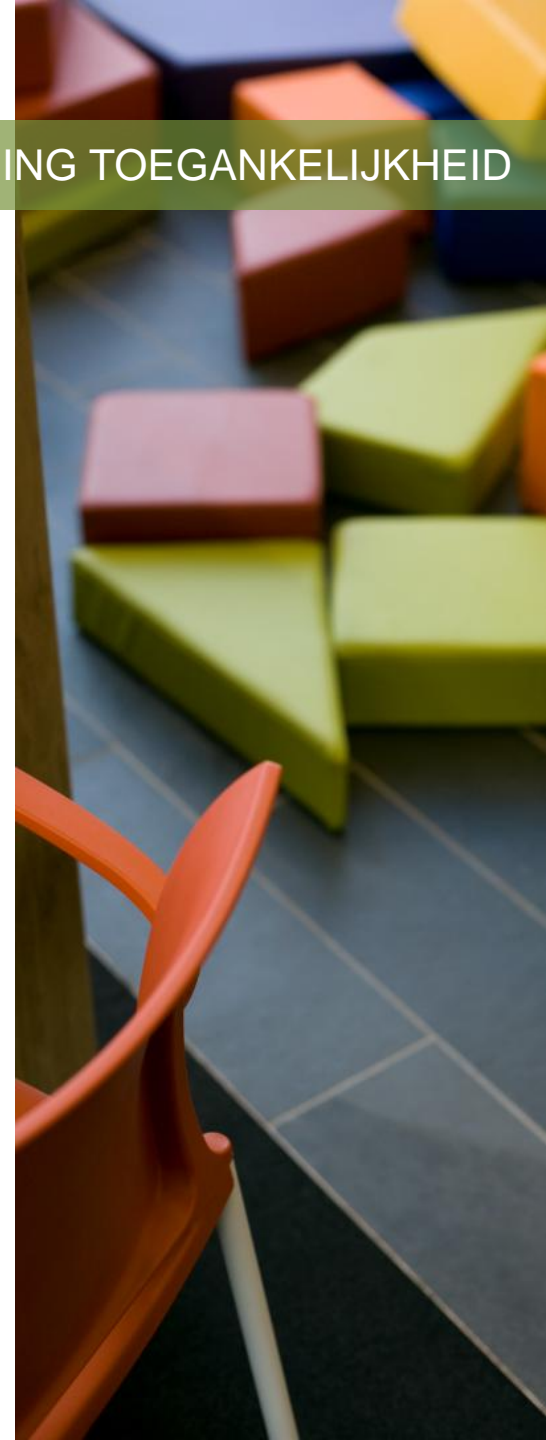
Ingvar Van Haelst

Stafmedewerker toegankelijkheid

Gelijke Kansen in Vlaanderen

Boudewijngedouw 30 • B-1000 Brussel
Tel. 02 553 58 46 • Fax 02 553 51 38

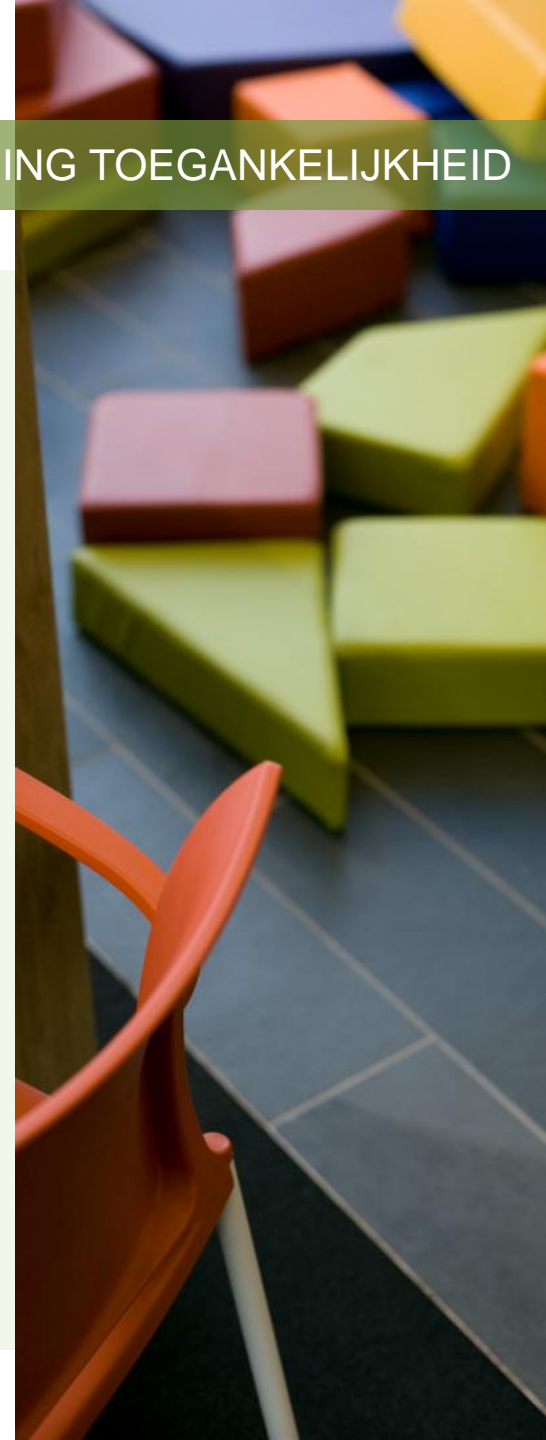

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Nieuwe regelgeving inzake toegankelijkheid

- Gezamenlijk initiatief van ministers van Gelijke Kansen en Ruimtelijke Ordening
- Inwerkingtreding: 1 maart 2010

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Wat vooraf ging

- Federale wet van 17 juli 1975 (betreffende de toegang van gehandicapten tot gebouwen toegankelijk voor publiek)
- Decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening
 - art 54: toegankelijkheid van publieke gebouwen kan geregeld worden in een stedenbouwkundige verordening
 - art 100 stedenbouwkundige vergunning geweigerd wanneer niet voldaan aan de regels inzake toegankelijkheid
 - overgenomen in wijzigingsdecreet RO
- 28 mei 2004 - dossiersamenstelling (verplichte toegankelijkheidsmotivering vervat in art 16 2 c van het besluit)

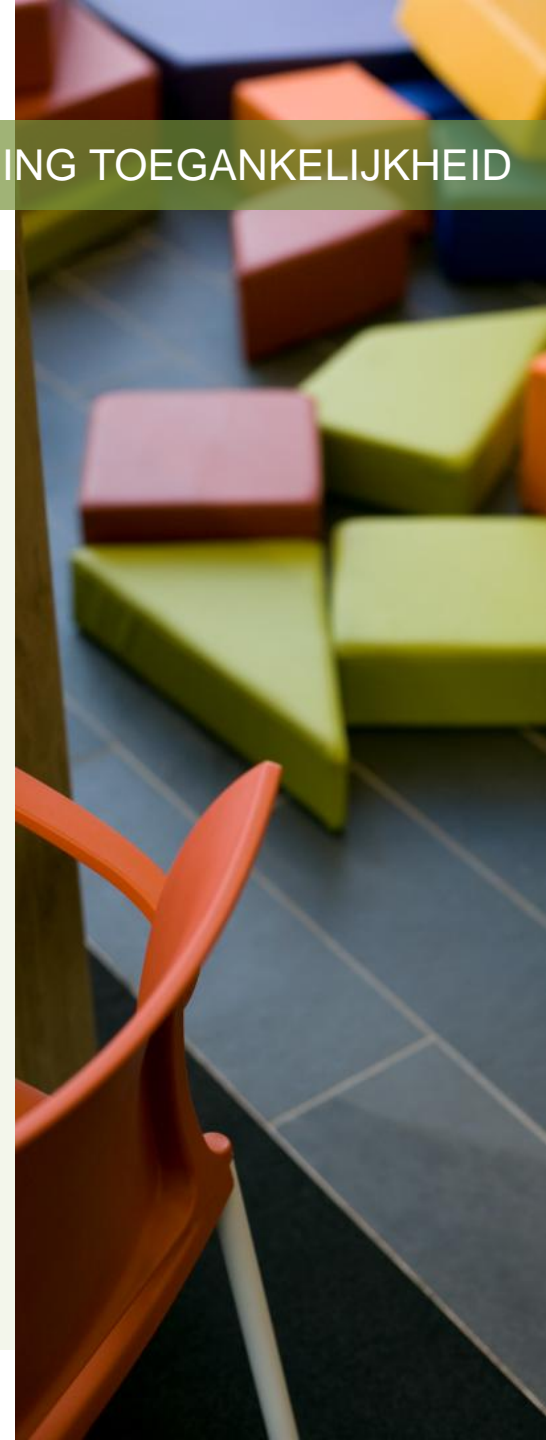

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Binnen structuren RO

- Inschrijven in bestaande controle- en sanctioneringssysteem
- Toegankelijkheidsnormen zijn vervat in voorwaarden voor toekenning stedenbouwkundige vergunning
- Vergunningsplicht van toepassing voor structurele elementen (op plan afleesbaar)
→ vertaling naar ruwbouwmaten
- Afwijking van de vergunde plannen = bouwovertredding

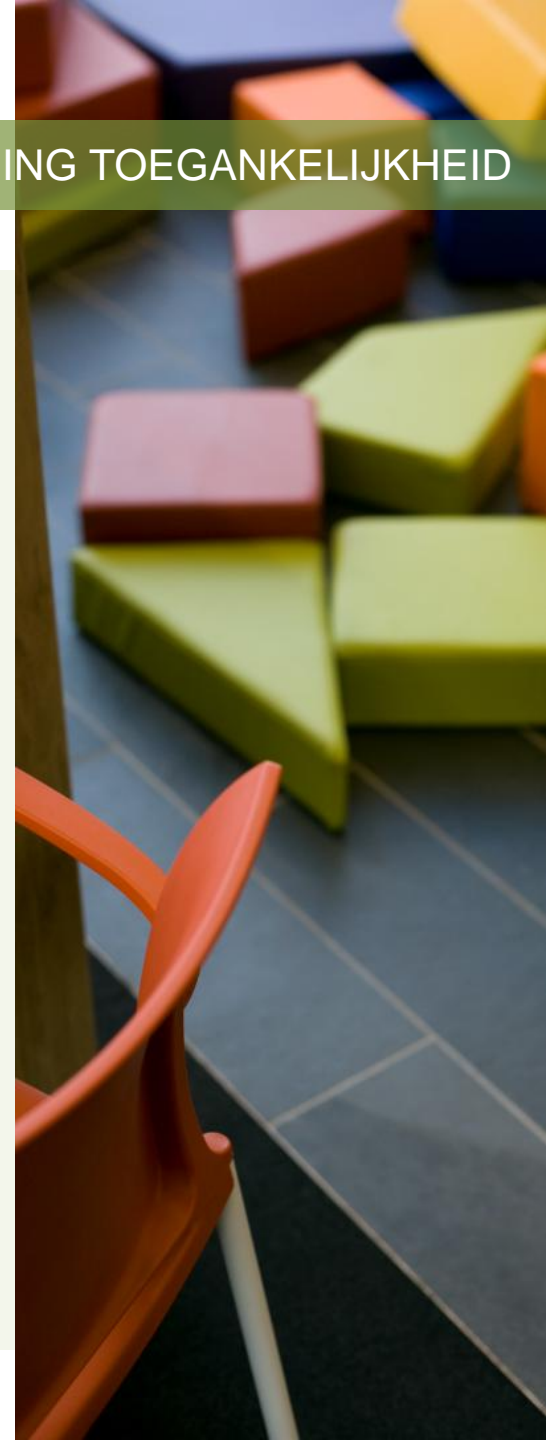

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Wanneer verordening aftoetsen ?

- Publiek toegankelijke gebouwen in Vlaanderen
- Bij uitvoering van werken (nieuwbouw, herbouw, verbouwing of uitbreiding)
- Waarvoor een stedenbouwkundige vergunning vereist is
 - niet voor bestaande infrastructuur, waar geen (vergunningsplichtige) werken aan worden voorzien !

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Wanneer niet van toepassing ?

- Art 2 bepaalt bijkomende gevallen waarbij de verordening niet van toepassing is:
 - Aantal technische handelingen die zijn vrijgesteld van de medewerking van een architect (bepaalt in art3, 2 tot 14 BVR 23 mei 2003)
 - Vergunningsplichtige handelingen die beperkt blijven tot onderdelen van een constructie waarvoor in dit besluit geen normen werden opgelegd
 - Vergunningsplichtige handelingen die worden geadviseerd door de gewestelijke erfgoedambtenaar van het Agentschap RO-Vlaanderen
 - Afweging tussen de vereisten inzake toegankelijkheid enerzijds en de te behouden erfgoedwaarde anderzijds

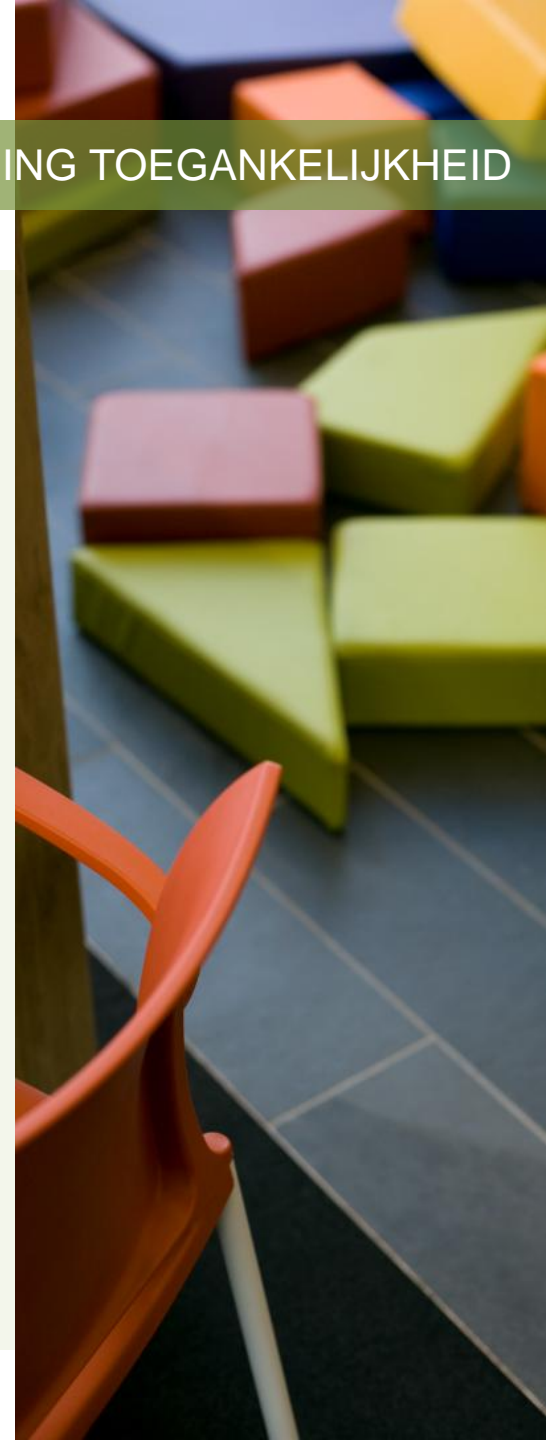

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Bepalen toepassingsgebied

- 2 zaken steeds van belang:
 - Het type gebouw
 - Art 4 toeristische verblijfsaccommodaties
 - Art 5
 - Meergezinswoningen en groepswoningbouw
 - Kamerwoningen, studentenhuizen en studentengemeenschapshuizen
 - Gezondheidsinstellingen, welzijnsinstellingen, internaten
 - Andere publiek toegankelijke gebouwen (Art. 3)
 - De omvang van het gebouw (m², kameraantallen, ...)

Toeristische verblijfsaccommodatie (art. 4)

Aantal accommodaties

Min 1 slaapzaal ($\geq 60\text{m}^2$), maar < 3 accommodaties	$3 \leq \text{accommodaties} \leq 10$	> 10 accommodaties
Beperkt		Uitgebreid
Alle gelijkvloerse publiek toegankelijke delen		Alle gemeenschappelijke delen, incl. toegangsdeuren accommodatie
Niet gelijkvloerse publiek toegankelijke delen, tenzij een vertrek op een andere toegankelijke locatie eenzelfde functie vervult		4 % (minimum 1) van elke accommodatievorm aangepast

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Toeristische verblijfsaccommodatie (art. 4)

Aantal accommodaties

Min 1 slaapzaal ($\geq 60\text{m}^2$), maar < 3 accommodaties	$3 \leq \text{accommodaties} \leq 10$	> 10 accommodaties
Beperkt		Uitgebreid
Alle gelijkvloerse publiek toegankelijke delen		Alle gemeenschappelijke delen, incl. toegangsdeuren accommodatie
Niet gelijkvloerse publiek toegankelijke delen, tenzij een vertrek op een andere toegankelijke locatie eenzelfde functie vervult		4 % (minimum 1) van elke accommodatievorm aangepast

Situering & toepassingsgebied

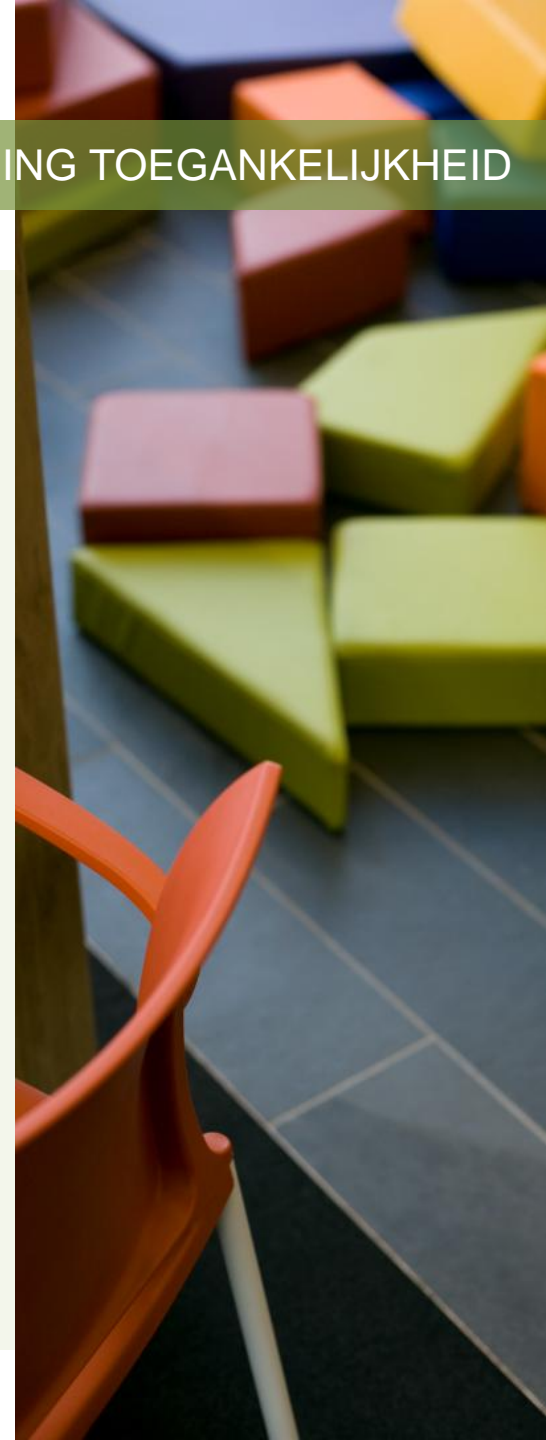
NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Voorbeeld

In een hotel met **39 accommodaties** wordt **1 bijkomende accommodatie** bijgebouwd, zodat na de werken het hotel beschikt over 40 accommodaties.

In dit geval dienen **normaal gezien 2 accommodaties** (4% van 40 is 1,6, of afgerond naar boven dus 2) te voldoen aan de normen van de verordening.

Er wordt evenwel **slechts 1 accommodatie bijgebouwd** (of minder dan 4% van het totale aantal accommodaties, zijnde 40), zodat de verplichting enkel deze nieuwe accommodatie betreft en er in de praktijk slechts 1 accommodatie van de 40 moet voldoen aan de artikels 22 t.e.m. 26 en 30 t.e.m. 32.

Toeristische verblijfsaccommodatie (art. 4)

Aantal accommodaties

Min 1 slaapzaal ($\geq 60\text{m}^2$), maar < 3 accommodaties	$3 \leq \text{accommodaties} \leq 10$	> 10 accommodaties
Beperkt		Uitgebreid
Alle gelijkvloerse publiek toegankelijke delen		Alle gemeenschappelijke delen, incl. toegangsdeuren accommodatie
Niet gelijkvloerse publiek toegankelijke delen, tenzij een vertrek op een andere toegankelijke locatie eenzelfde functie vervult		4 % (minimum 1) van elke accommodatievorm aangepast

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Art. 5

Meergezinswoningen en groepswooningbouw	Kamerwoningen en studenten(gemeenschaps)-huizen	Gezondheidsinstellingen welzijnsinstellingen en internaten
Aantal wooneenheden + niveaus waarop toegangsdeuren zijn	Aantal kamers + niveaus waarop toegangsdeuren zijn	
≥ 6 wooneenheden en toegangsdeuren over meer dan 2 niveaus	≥ 20 kamers en toegangsdeuren over meer dan 2 niveaus	
Alle gemeenschappelijke delen met inbegrip van de toegangsdeuren tot elke wooneenheid of kamer		

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Art. 5

Meergezinswoningen en groepswoningbouw	Kamerwoningen en studenten(gemeenschaps)- huizen	Gezondheidsinstellingen welzijnsinstellingen en internaten
Aantal wooneenheden + niveaus waarop toegangsdeuren zijn	Aantal kamers + niveaus waarop toegangsdeuren zijn	
≥ 6 wooneenheden en toegangsdeuren over meer dan 2 niveaus	≥ 20 kamers en toegangsdeuren over meer dan 2 niveaus	
Alle gemeenschappelijke delen met inbegrip van de toegangsdeuren tot elke wooneenheid of kamer		

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Art. 5

Meergezinswoningen en groepswoningbouw	Kamerwoningen en studenten(gemeenschaps)- huizen	Gezondheidsinstellingen welzijnsinstellingen en internaten
Aantal wooneenheden + niveaus waarop toegangsdeuren zijn	Aantal kamers + niveaus waarop toegangsdeuren zijn	
≥ 6 wooneenheden en toegangsdeuren over meer dan 2 niveaus	≥ 20 kamers en toegangsdeuren over meer dan 2 niveaus	
Alle gemeenschappelijke delen met inbegrip van de toegangsdeuren tot elke wooneenheid of kamer		

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Alle andere gebouwen

Publiek toegankelijke oppervlakte

Art. 2	Art. 3	
< 150 m ²	$150 \text{ m}^2 \leq x \leq 400 \text{ m}^2$	> 400 m ²
Zeer beperkt toepassingsgebied	Beperkt toepassingsgebied	Uitgebreid toepassingsgebied
Enkel de toegangsdeur	Alle gelijkvloerse publiek toegankelijke delen	Alle publiek toegankelijke delen van een constructie
	Niet gelijkvloerse publiek toegankelijke delen, tenzij een vertrek op een andere toegankelijke locatie eenzelfde functie vervult	

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Alle andere gebouwen

Publiek toegankelijke oppervlakte

Art. 2	Art. 3	
< 150 m ²	$150 \text{ m}^2 \leq x \leq 400 \text{ m}^2$	> 400 m ²
Zeer beperkt toepassingsgebied	Beperkt toepassingsgebied	Uitgebreid toepassingsgebied
Enkel de toegangsdeur	Alle gelijkvloerse publiek toegankelijke delen	Alle publiek toegankelijke delen van een constructie
	Niet gelijkvloerse publiek toegankelijke delen, tenzij een vertrek op een andere toegankelijke locatie eenzelfde functie vervult	

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Alle andere gebouwen

Publiek toegankelijke oppervlakte

Art. 2	Art. 3	
< 150 m ²	150 m² ≤ x ≤ 400 m²	> 400 m ²
Zeer beperkt toepassingsgebied	Beperkt toepassingsgebied	Uitgebreid toepassingsgebied
Enkel de toegangsdeur	Alle gelijkvloerse publiek toegankelijke delen	Alle publiek toegankelijke delen van een constructie
	Niet gelijkvloerse publiek toegankelijke delen, tenzij een vertrek op een andere toegankelijke locatie eenzelfde functie vervult	

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Alle andere gebouwen

Publiek toegankelijke oppervlakte

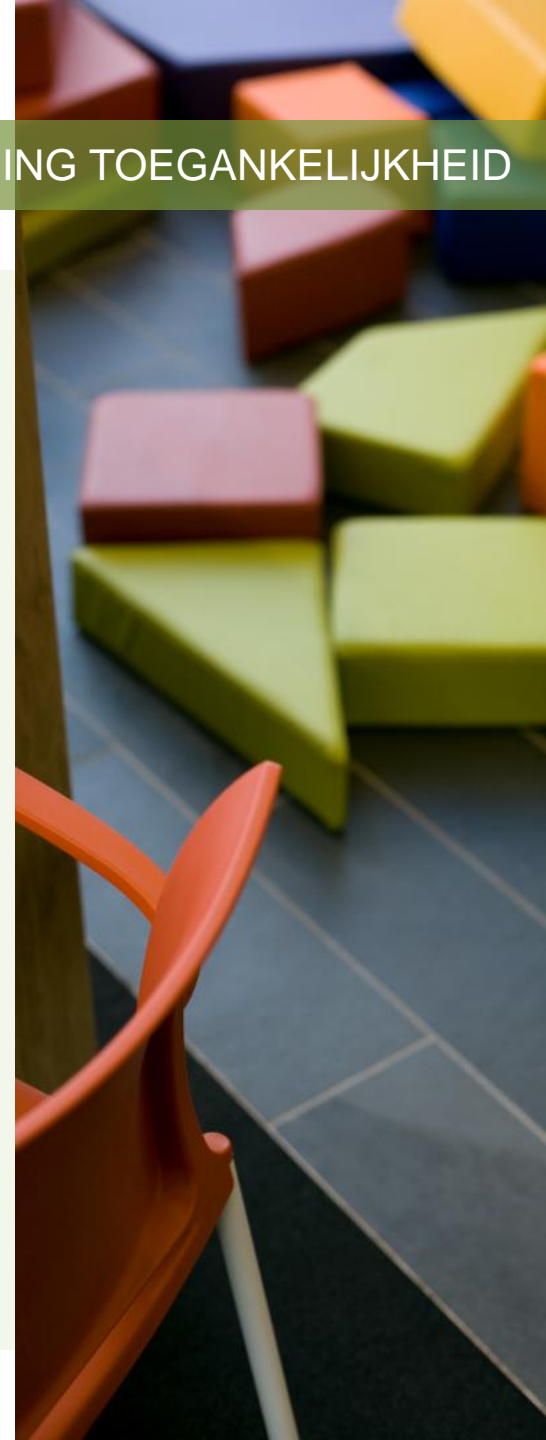
Art. 2	Art. 3	
< 150 m ²	$150 \text{ m}^2 \leq x \leq 400 \text{ m}^2$	> 400 m ²
Zeer beperkt toepassingsgebied	Beperkt toepassingsgebied	Uitgebreid toepassingsgebied
Enkel de toegangsdeur	Alle gelijkvloerse publiek toegankelijke delen	Alle publiek toegankelijke delen van een constructie
	Niet gelijkvloerse publiek toegankelijke delen, tenzij een vertrek op een andere toegankelijke locatie eenzelfde functie vervult	

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Specifieke bepalingen: verbruiksruimte (art. 6)

- Verbruik drank / voedsel over verschillende niveaus
 - voldoende dat 1 niveau voldoet
 - op voorwaarde dat op dit niveau alle functies worden aangeboden als op de andere niveaus

Situering & toepassingsgebied

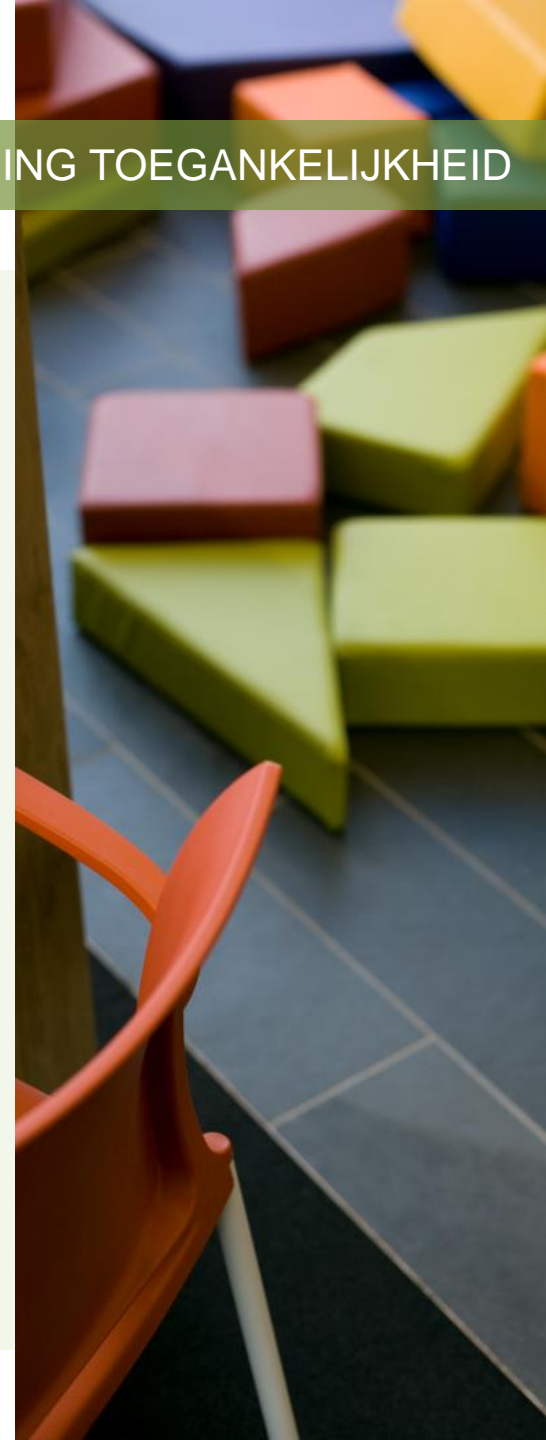
NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Specifieke bepalingen: kleedruimtes en pashokjes (art. 7)

- Handelingen aan publiek toegankelijke kleedruimtes of pashokjes
 - Minstens 4% (minimum 1) dient aan de normen te voldoen

Specifieke bepalingen: sanitair (art. 8)

- Handelingen aan publiek toegankelijke toiletten of douches
 - In elk sanitair blok minstens 1 toegankelijk toilet / douche

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

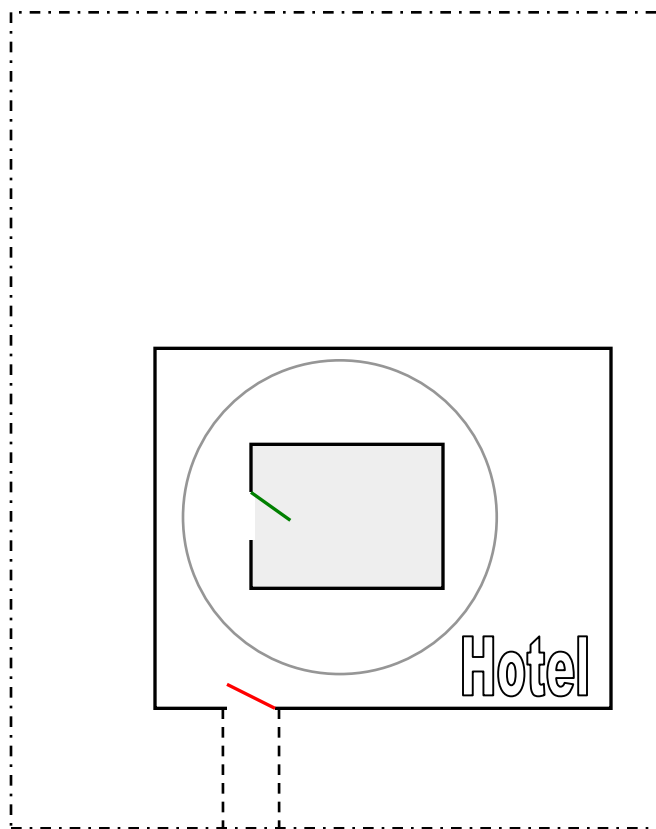
Specifieke bepalingen: bestaande toegangen (art. 9)

- Uitbreidings- of verbouwingwerken
EN bestaande toegang voldoet niet
EN geen werken gepland aan deze toegang
 - ontsluiting naar het openbaar domein realiseren via een nieuwe toegang (die voldoet aan de normen van deze verordening)
- Tenzij de geplande handelingen de gevel niet raken
OF
als het onmogelijk is een ontsluiting te realiseren vanuit het deel waaraan de handelingen gebeuren

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

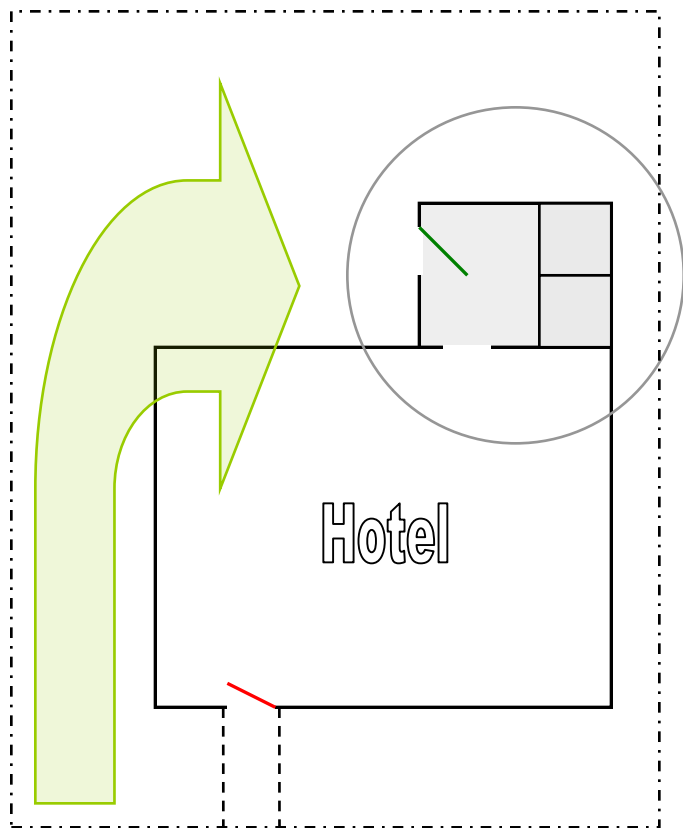

Geplande handelingen raken de gevel niet

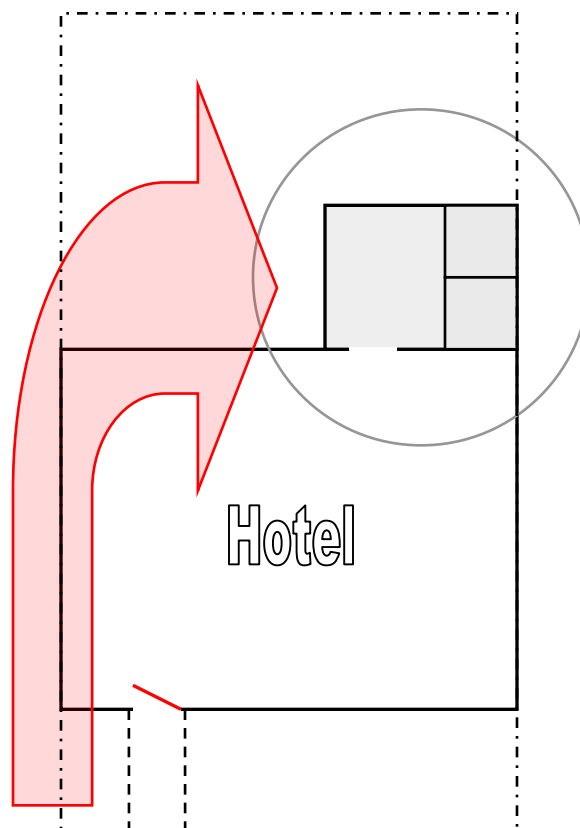

Situering & toepassingsgebied

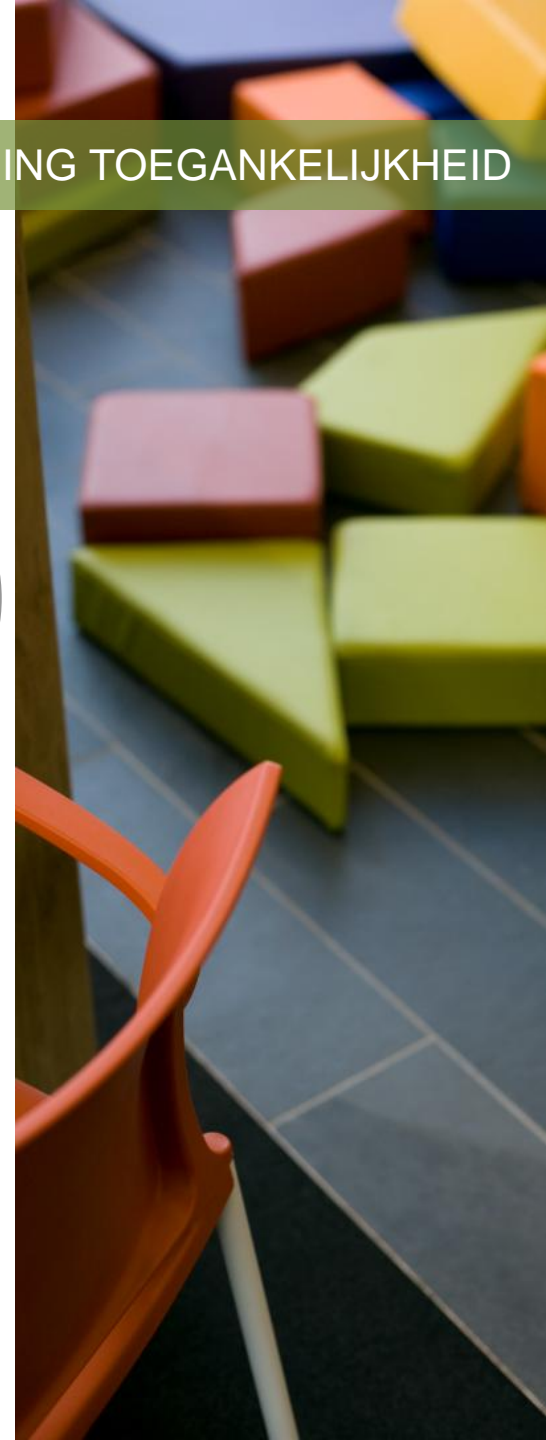
NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Figuur 1 (open bebouwing)

Figuur 2 (gesloten bebouwing)

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Specifieke bepalingen: toegangspaden (art. 10)

- Bij handelingen aan een bestaande toegang (of bij een nieuw te bouwen toegang)
OF i.g.v. alternatieve ontsluiting (art. 9)
 - besluit van toepassing op minstens 1 toegangspad vanaf openbaar domein
- Bij eigen parkeergelegenheid
 - besluit van toepassing op minstens 1 toegangspad vanaf de parkeergelegenheid tot het bovenvermelde toegangspad
- Uitzondering:
Die paden die vallen onder BVR 29 april 1997 (vaststelling van een algemene bouwverordening inzake wegen voor voetgangersverkeer)

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Specifieke bepalingen: Parkeren (art. 29)

- Wanneer een constructie beschikt over een eigen parkeergelegenheid:
 - Schijf van **de eerste 100 plaatsen:**
6% aangepast (minimum 1)
 - **Boven de 100 parkeerplaatsen:**
1 aangepast **per 50** plaatsen
 - Vanaf 5 eigen parkeerplaatsen moeten de aangepaste plaatsen ook voorbehouden parkeerplaatsen zijn

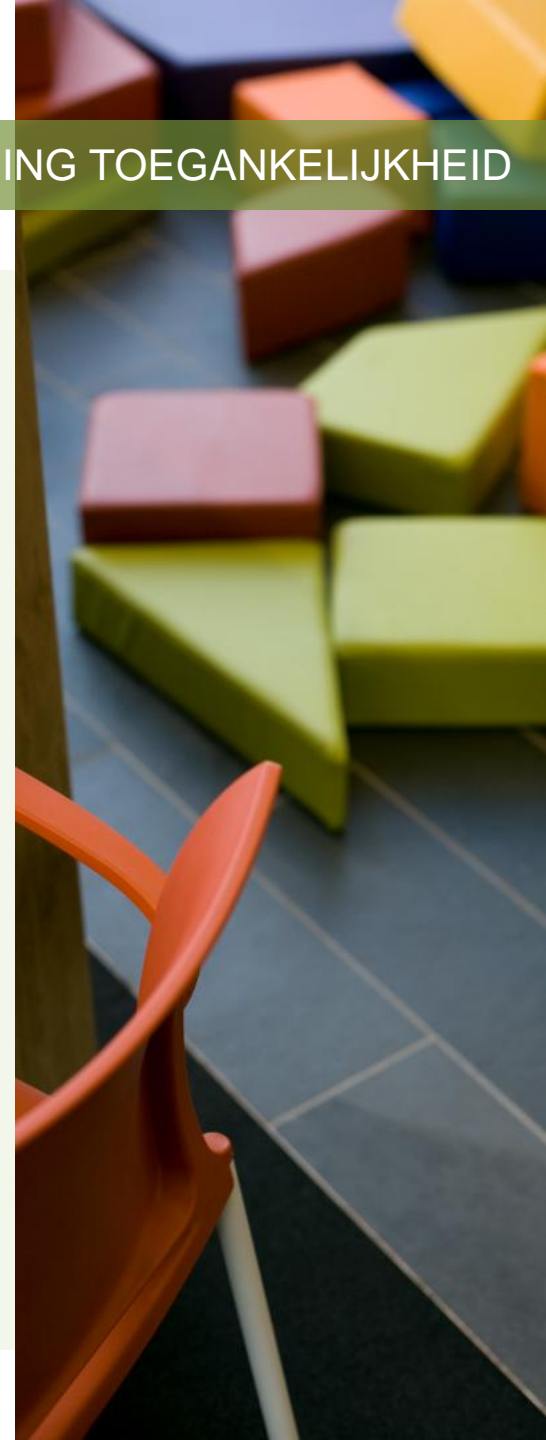

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Specifieke bepalingen: vaste zitplaatsen (art. 27)

- Wanneer een constructie beschikt over vaste zitplaatsen (binnen of buiten):
 - Schijf van de eerste **50** zitplaatsen:
2 vrije ruimtes gereserveerd voor rolstoelgebruikers
 - Voor elke **volgende schijf van 50** zitplaatsen:
1 extra vrije ruimte

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Bepalingen met betrekking tot afwijking en advisering (art.33-35)

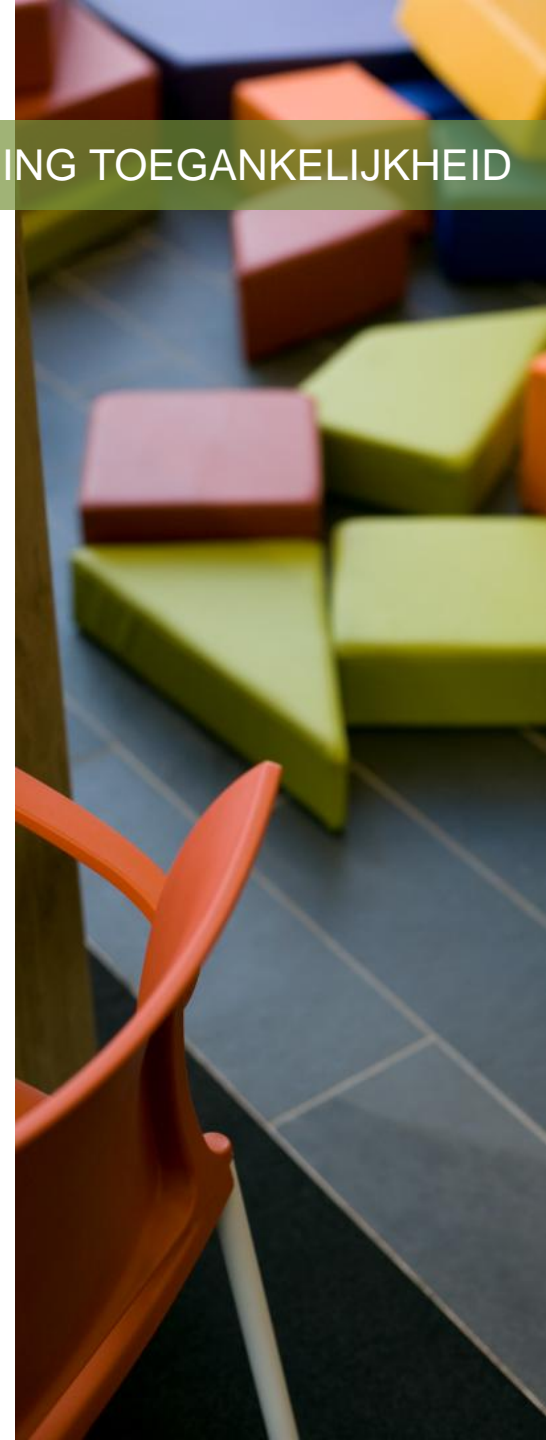
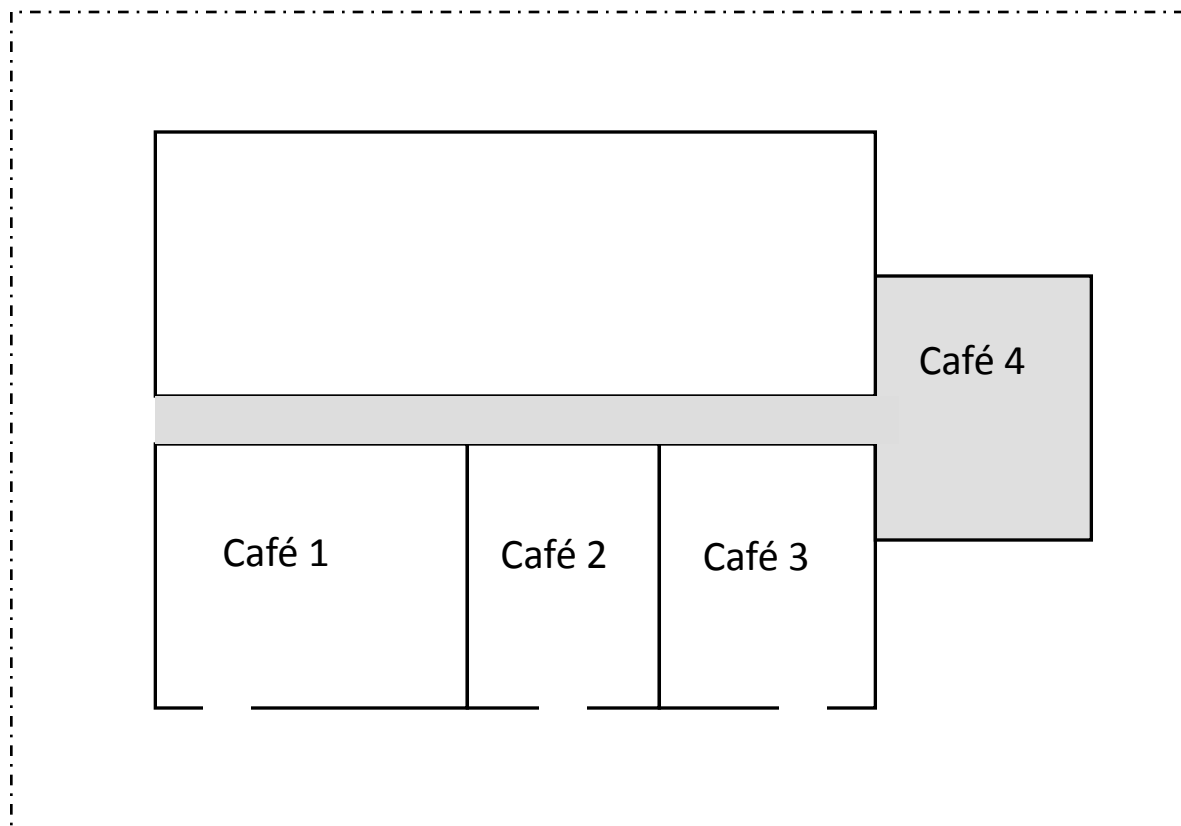
- Op gemotiveerd verzoek van de aanvrager **kan** een **afwijking** toegestaan worden door de vergunningverlenende ambtenaar, wanneer :
 - “de plaatselijke omstandigheden of specifieke eisen van technische aard een andere bouwwijze vereisen of als nieuwe bijzondere technieken een evenwaardige toegankelijkheid garanderen”

De vergunningverlenende overheid kan hierbij het advies inwinnen van een door de Vlaamse regering erkende instantie

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

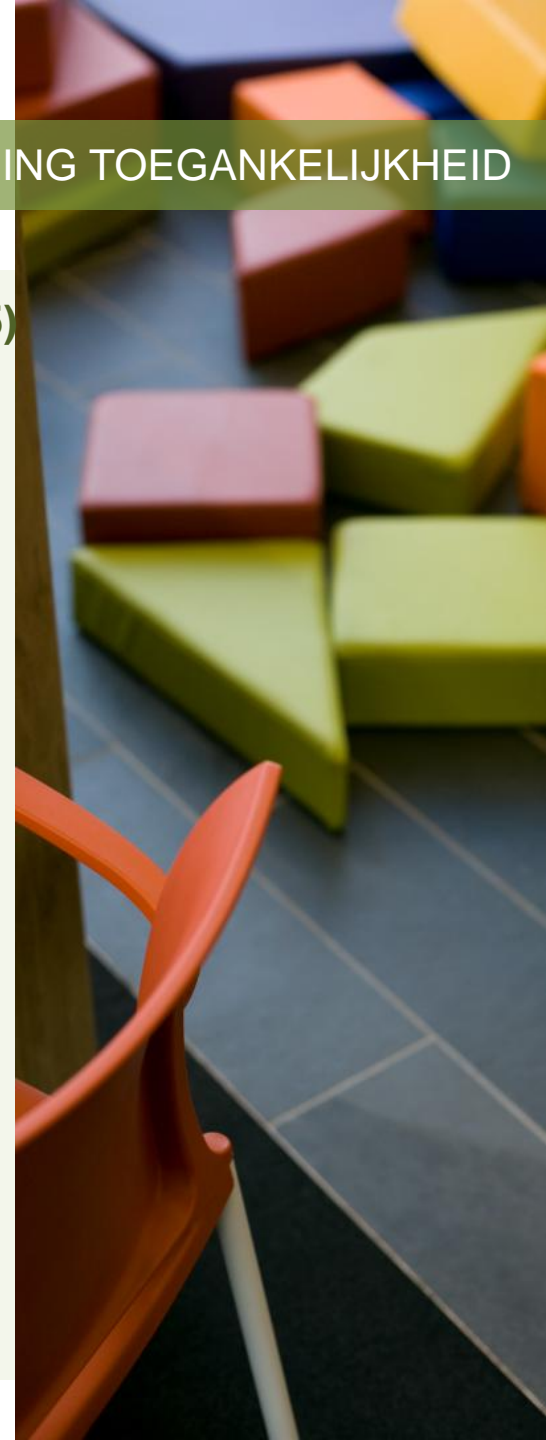

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Bepalingen met betrekking tot afwijking en advisering (art.33-35)

- Verplicht advies (aan te vragen door de vergunningsaanvrager):
 - Constructies opgericht voor het gebruik of de uitbating door de overheid of in opdracht van de overheid, waarbij afgeweken wordt van de verplichtingen van dit besluit
 - Bouwen van gebouwen of een gebouwencomplex met een totale publiek toegankelijke oppervlakte (na de werken) van 7500 m² of meer
- Randvoorwaarde:
 - De minister bevoegd voor gelijke kansen bepaalt de voorwaarden en procedure van de erkenning van de instanties die adviezen kunnen uitbrengen
 - Advies steeds uit te brengen binnen de 30 dagen
- Facultatief advies

Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Wijzigings- en overgangsbepalingen (art. 36-41)

- Dit besluit treedt in werking vanaf **1 maart 2010**
- Bestaande provinciale stedenbouwkundige verordeningen en bestaande gemeentelijke stedenbouwkundige verordeningen
 - houden op uitwerking te hebben bij inwerkingtreding van dit besluit

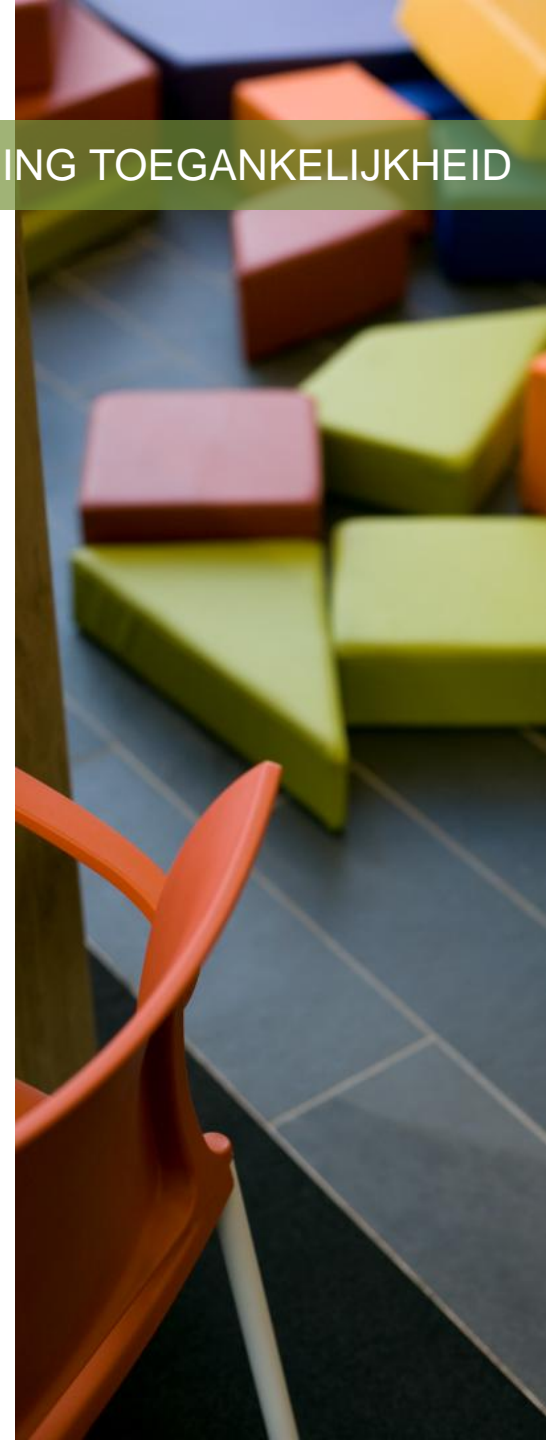
Situering & toepassingsgebied

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Bedankt!

Boudewijngedouw 30 • B-1000 Brussel
Tel. 02 553 58 46 • Fax 02 553 51 38

Normen in de Stedenbouwkundige Verordening

Fien Van den Abeele

Architect

Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid

Vlaams Expertisecentrum
Toegankelijkheid

Belgiëplein 1 • B-3510 Hasselt
Tel. 011 87 41 38 • Fax 011 87 41 39

Uitgangspunten normen (1)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Van toepassingsgebied naar normen

- Uit het toepassingsgebied wordt een 'sector' bepaald:
 - Welk deel of delen van het gebouw moeten voldoen?
 - Elk bouwelement dat voorkomt in de sector
- Normen maken deel uit van de voorwaarden
 - ook niet op plan afleesbare elementen zijn bindend

Uitgangspunten normen (2)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Ruwbouw – en afwerkingsmaten

Ruwbouwmaten?

- Basis voor inschrijven in regelgeving (R.O.)
- Controleerbaar op plan (o.a. door ambtenaar)
- Plan toegevoegd bij de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning en dus afdwingbaar

Maar ... om de toegankelijkheid van een gebouw te garanderen is er meer nodig!

afwerkingsmaten:

- Als aanvulling
- Controleerbaar na uitvoering (o.a. door controleur)
- Bouwovertreding kan vastgesteld worden
- Minimale gebruikscriteria garanderen

Uitgangspunten normen (3)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Normen zijn uitgewerkt in afdelingen

Afd. 1: Algemene elementen

Afd. 2: Looppaden

Afd. 3: Niveauverschillen

Afd. 4: Toegangen en deuropeningen

Afd. 5: Parkeerplaatsen

Afd. 6: Vaste inrichtingselementen

Afd. 7: Aangepast karakter van constructies of delen van constructies

Normen algemeen (1)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Wat?

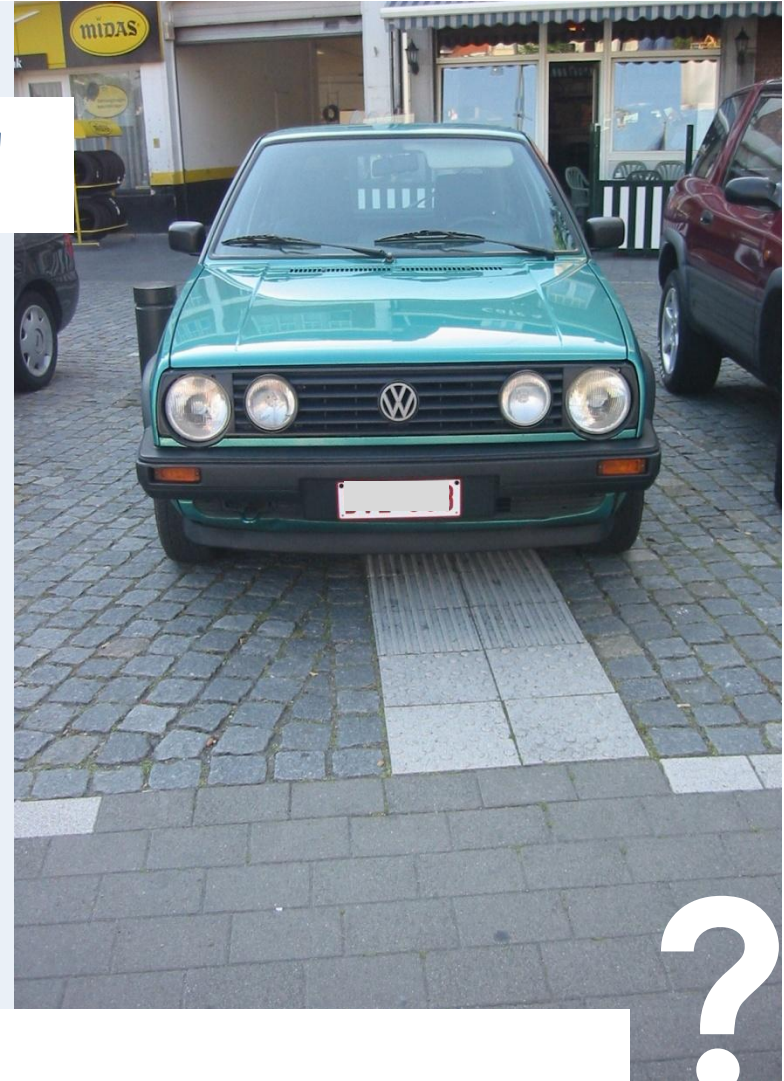
Een aantal basiselementen voor elke ruimte van toepassing (Art. 11 t.e.m. 13).

Norm?

- Garanderen dat in elke ruimte een vrije en vlakke draairuimte aanwezig is
- Vrije doorgangshoogte garanderen zodat obstakels in de hoogte reeds vanaf de start beperkt worden
- Looprichting aanduiden met een gids- of geleidelijnen

"Een obstakelvrije route."

Art. 14 t.e.m. 17

Normen looppaden (1)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Wat?

Buitenomgeving: circulatie op toegangspaden (privaat) naar en rond een gebouw.

Binnenomgeving: circulatie in open ruimte of op looppaden in een gebouw.

Norm?

- Vrije doorgang garanderen
- Versmallingen toegelaten indien een minimale vrije doorgang na afwerking gegarandeerd wordt
- Looppad is steeds vlak, in buitenomgeving en natte ruimten helling mogelijk i.f.v. afwatering
- (Wand)elementen inwerken in nis

Normen looppaden (2)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Verschil ruwbouw ↔ afwerking

Verschil van 25cm:

- Aan elke zijde 12,5cm voor (wand)afwerking
- Uitgaan van gemiddelde afwerkingsmaten:
 - Pleisterwerk +/- 2,5cm
 - (Plinten +/- 1cm)
 - Vrije ruimte t.o.v. handgreep +/- 5 à 6cm
 - Handgreep +/- diam. 4 à 5cm

Afwijken van ruwbouwmaten kan:

→ indien men kan aantonen dat de minimumnorm na afwerking gegarandeerd is.

Niveaoverschillen

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

“Keuzemogelijkheden
aanbieden.”

Art. 18 t.e.m. 21

Normen niveaoverschillen - algemeen(1)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Wat?

Kleine drempels, treden, trappen, hellingen en liften.

Norm?

- Buitenomgeving:
 - Max. 2cm niveaoverschil toegelaten
 - Van 2 tot 18cm: minimum als helling voorzien
 - Meer dan 18cm: combinatie voorzien
- Binnenomgeving:
 - Van 0 tot 18cm: minimum als helling voorzien
 - Meer dan 18cm: combinatie voorzien
- Combinatiemogelijkheden:
 - Trap en helling
 - Trap en lift
 - Helling en lift

Normen niveaoverschillen - helling(2)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Wat?

Looppad meer dan 4% hellend in de looprichting.

Norm?

- Max. hellingspercentage af te stemmen op de verhouding te overbruggen niveaoverschil/ lengte helling
- Steeds ruimte voorzien zodat men van richting kan veranderen (vrije draairuimte en tussenbordes)
- Vrije doorgangsbreedte gemeten na afwerking (tussen randen en leuningen)
- Afrijdbeveiliging en leuningen aan beide zijden

Normen niveaoverschillen - trap(3)

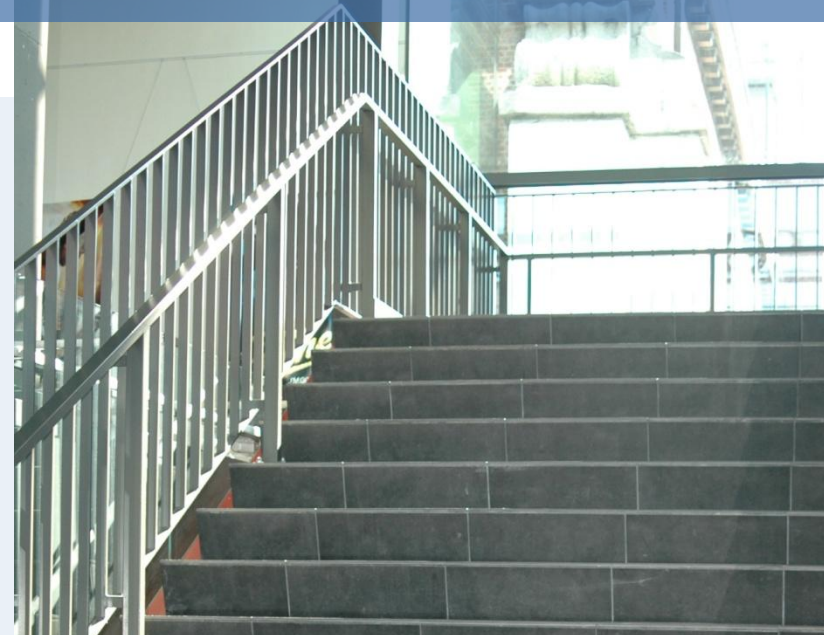
NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Wat?

Opeenvolging van verschillende treden.

Norm?

- Vrije doorgangsbreedte gemeten na afwerking (tussen leuningen)
- Maximaal aantal opeenvolgende treden beperken
- Treden gelijkvormig uitvoeren, verdreven treden zijn niet toegelaten
- Stapmodulus respecteren
- Trapleuning aan beide zijden

Normen niveaoverschillen - lift(4)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Wat?

Lift in een afgesloten koker of plateaulift.

Norm?

- Minimaal rolstoeltoegankelijk
- Lift: type 2 EN 81-70
- Plateaulift: minimale afmeting van het plateau
- Toegang tot de lift of plateaulift garanderen

Normen niveaoverschillen - lift(5)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Afwijking plaatsing lift?

Mogelijk in 2 specifieke gevallen:

1. **Gebouw bestemd voor industrie of ambacht:**

Art. 18, 3^e alinea: ... een of meer ruimtes op de gelijkvloerse verdieping eenzelfde functie hebben als de ruimtes op een andere verdieping die door het ontbreken van de lift ontoegankelijk zijn en dat de totale oppervlakte die door de afwijking ontoegankelijk blijft, beperkt is tot ten hoogste 25 % van de totale publiek toegankelijke oppervlakte.

2. **Gebouw bestemd voor toerisme of verblijfsaccommodatie:**

Art. 18, 4^e alinea: ... het gebouw na de handelingen twee of minder dan twee bouwlagen omvat en na de handelingen tien of minder dan tien accommodaties beschikbaar zijn.

Toegangen en deuropeningen

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

**“Evenwaardig
bruikbaar voor
iedereen.”**

Art. 22 t.e.m. 26

Normen toegangen en deuropeningen (1)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Wat?

Toegangsdeuren, deuren, poortjes, hekjes, ...

Norm?

- Vrije doorgangsbreedte en –hoogte respecteren
- Draaikruisdeur: alternatieve toegang of mechanisme dat gebruik door personen met een beperking garandeerd
- Vrije draairuimte en zijdelingse opstelruimte
- Aanvulling voor manueel te bedienen deuren: specifieke ligging vrije draairuimtes
- Geen niveauverschillen toegelaten t.h.v een toegang of deur

Normen toegangen en deuropeningen (2)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Verschil ruwbouw ↔ afwerking

Verschil van 15cm:

- Aan elke zijde 7,5cm voor schrijnwerk
- Uitgaan van minimale maatvoering voor het plaatsen van een deurkader
- Gelijkvormigheid voor zowel buiten- als binnenschrijnwerk

Afwijken van ruwbouwmaten kan:

→ indien men kan aantonen dat de minimumnorm na afwerking gegarandeerd is.

Parkeerplaatsen

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

**“Voorbehouden
parkeerplaats voorzien.”**

Art. 27

Normen parkeerplaatsen (1)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Wat?

Aangepaste en voorbehouden parkeerplaatsen.

Norm?

- Ligging van de parkeerplaatsen
- Minimale afmetingen i.f.v. type parkeerplaatsen (dwars, langs en schuin)
- Max. toegelaten helling i.f.v. afwatering
- Voorbehouden plaatsen moeten conform wegcode en KB van 1.12.1975 en het MB van 1.10.1976 gesignaliseerd zijn
- Afmetingen meten op de as van de omlijning

Vaste inrichtingselementen

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

“Het gebruik van objecten is een randvoorwaarde.”

Art. 28 en 29

Normen vaste inrichtingselementen - onthaal(1)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Wat?

Een vast inrichtingselement met het oog op het onthaal van het publiek.

→ Onthaalbalie, ontvangst, infopunt, ...

Norm?

- Vrije draairuimte voor het vaste meubel, zodat manoeuvreren mogelijk is
- Minimum een verlaagd (onderrijdbaar) deel voorzien

Normen vaste inrichtingselementen - zitplaats(2)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Wat?

Zitplaatsen voor toeschouwers of toehoorders.

→ Zitplaatsen in bioscoop, aula's, schouwburg, ...

Norm?

- Vrije zone voorzien zodat rolstoelgebruikers plaats kunnen nemen
- Geen niveaoverschillen
- Op het looppad naar de plaats en ter hoogte van de vrije zitzone voldoende ruimte om te manoeuvreren

Aangepast karakter

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

“Multifunctioneel is meer!”

Art. 30 t.e.m. 32

Normen aangepast karakter (1)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Wat?

Aangepaste sanitaire ruimten, waaronder toilet, douche en combinatie

Norm?

- Minimale ruwbouw- en afwerkingsmaten van een ruimte:

- Toilet
- Doucheruimte
- Toilet in combinatie met een douche

Afwijking mogelijk indien kan aangetoond worden dat de sanitaire ruimte na inrichting en afwerking bruikbaar is.

Normen aangepast karakter (2)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Afwijken van ruwbouwmaten aangepast toilet?

Aantonen dat het gebruik van de toestellen in de ruimte gegarandeerd kan worden.

Norm?

- Vrije draairuimte aan de toestellen
- Transferruimten aan toiletpot
- Vrije circulatieruimte tussen de toestellen
- Minimale zitdiepte van toiletpot
- Onderrijdbaarheid wastafel

Normen aangepast karakter (3)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Afwijken van ruwbouwmaten aangepaste doucheruimte?

Aantonen dat het gebruik van de toestellen in de ruimte gegarandeerd kan worden.

Norm?

- Vloerafwerking doucheruimte en douchezone
- Vrije draairuimte aan de toestellen
- Transferruimten aan douchezitje
- Vrije circulatieruimte tussen de toestellen
- Plaats douchekraan

Normen aangepast karakter (4)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Aangepaste accommodatie?

Indien één of meerdere aangepaste accommodaties voorzien moeten worden volgens de toepassing van art. 4, 3.

Norm?

- De sanitaire voorzieningen die ter beschikking staan van een aangepaste accommodatie moeten steeds voldoen aan de normen.
- Bij een aangepaste vakantiewoning moet een aangepaste parkeerplaats voorzien zijn, vlakbij de toegang tot de vakantiewoning

Normering

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Bedankt!

Vlaams Expertisecentrum
Toegankelijkheid

Belgiëplein 1 • B-3510 Hasselt
Tel. 011 87 41 38 • Fax 011 87 41 39

Handboek toegankelijkheid publieke gebouwen

Mieke Broeders

Directeur Enter vzw

Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid

Vlaams Expertisecentrum
Toegankelijkheid

Belgiëplein 1 • B-3510 Hasselt
Tel. 011 26 50 30 • Fax 011 87 41 39

Situering:

- Flankerend initiatief bij de verordening
- Website : makkelijk beschikbaar, interactief en up to date te houden
- Samenwerking tussen Enter vzw en Gelijke Kansen Vlaanderen

Het handboek wil

- Niet beperken maar uitdagen
- Inspireren tot creatieve oplossingen
- Ondersteuning bieden aan ontwerpers
- Een goede uitvoering in de praktijk bevorderen

Het handboek omvat

- Aanbevelingen uitgaande van maten na afwerking
- Randcriteria voor ergonomisch en comfortabel gebruik
- Toelichting over het hoe, wat en waarom
- Praktijkvoorbeelden

www.toegankelijkgebouw.be

- Home
- Handboek
- Regelgeving ...
- Lexicon
- Faq
- Contact
- ...

The screenshot displays the website's interface. At the top, there is a navigation bar with the text "HANDBOEK TOEGANKELIJKHEID PUBLIEKE GEBOUWEN" and a menu: "Home | Handboek | Regelgeving | Lexicon | Faq | Contact". Below this, a main content area features a large image of a modern building interior with a glass door. To the right of the image is a sidebar with a list of links: "Wat is een (loop)route?", "Een obstakelvrije route", "Circuleren en ruimtegebruik", "Kijken, oriënteren en begrijpen", and "Onderdelen van (loop)routes". Below these links is a section titled "Regelgeving" with the heading "WAT IS EEN (LOOP)ROUTE?". The text in this section explains that accessibility is about being able to move from point A to point B, either horizontally or vertically. It also mentions that the website provides information on how to make routes accessible, such as using ramps and elevators. At the bottom of the page, there is a footer with the text "dissolaver • een Holonoom Xtrasite" and a small icon of a printer and a magnifying glass.

Bedankt!

Vlaams Expertisecentrum
Toegankelijkheid

Belgiëplein 1 • B-3510 Hasselt
Tel. 011 26 50 30 • Fax 011 87 41 39

Instrumenten voor de praktijk

Fien Van den Abeele

Architect

Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid

Vlaams Expertisecentrum
Toegankelijkheid

Belgiëplein 1 • B-3510 Hasselt
Tel. 011 87 41 38 • Fax 011 87 41 39

Instrumenten voor de praktijk

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Nieuwe verordening, wat nu?

Heel wat flankerende initiatieven zijn voorzien:

- Brochure
- Handboek toegankelijkheid publieke gebouwen
- Quicksan en checklist
- Infomomenten:
 - Breed publiek (vandaag)
 - Provinciale ambtenaren
 - Vlaamse architecten

Brochure

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE
VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

ONTWERPEN VOOR IEDEREEN

Wat kan je er in terugvinden?

- Bekend maken en informeren
- Achtergrond en doelstelling
- Handboek als inspiratiebron
- Waar kan je terecht voor informatie en advies
- Toepassing verordening in een notendop
- Integrale tekst verordening

VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE
VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE
VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

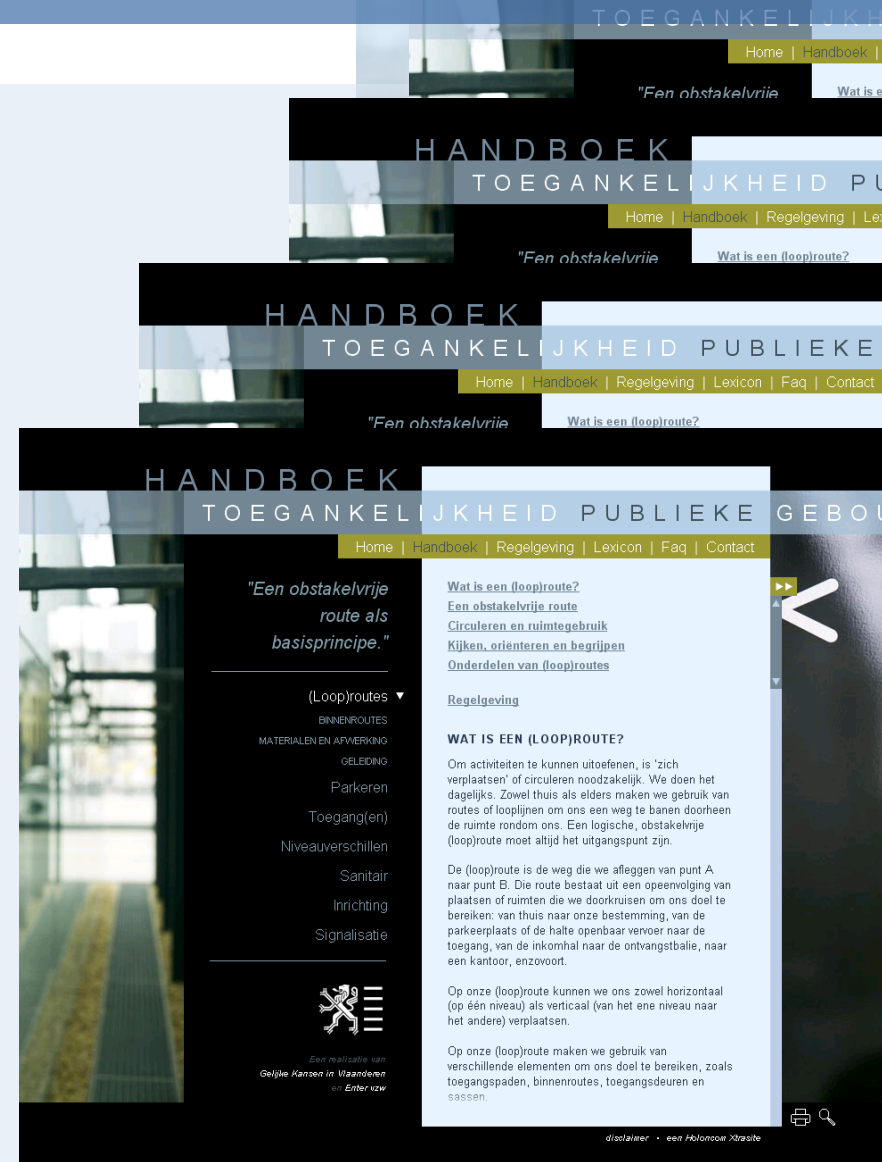
VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE
VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

ONTWERPEN VOOR IEDEREEN

“Hoe kan een gebouw of een publieke ruimte zowel toegankelijk, functioneel, mooi en makkelijk zijn voor een zo groot mogelijke diversiteit van gebruikers?”

www.toegankelijkgebouw.be

- Handboek als inspiratiebron met aanbevelingen, hoe en waarom, voorbeelden, ...
 - Regelgeving met integrale tekst, verslag aan de Regering, ...
 - Verklarende woordenlijst
 - Informatievragen, nieuwsbrief, ...
- De website zal nog verder aangevuld worden met faq, checklist en quickscan, ...

Infomomenten (1)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Informeren in 3 stappen:

1. Lanceringsmoment:

→ vandaag!

2. Provinciale ambtenaren:

→ vanaf november tot einde 2009

→ in samenwerking met Vlaamse adviesbureau's
toegankelijkheid en PST's

3. Vlaamse architecten:

→ in januari 2010

→ Enter en Gelijke Kansen in Vlaanderen

Infomomenten (2)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Doelstelling infomomenten:

- Aansluiten met de bouwpraktijk
- Bieden van een gericht informatiemoment voor ambtenaren en architecten
- Verhouding normering verordening en bouwdoSSIERS, hoe toepassen in praktijk
- Mogelijkheid tot concrete vraagstelling
- Praktische uitleg rond de quickscan en checklist
- ...

Quickscan en checklist (1)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Quickscan en checklist?

Op dit moment in ontwikkeling → ter beschikking vanaf februari/maart 2010

- Digitale tool voor ontwerpers en ambtenaren!
- Toepassing via: www.toegankelijkgebouw.be
- 1 tool, 2 toepassingen (quickscan en checklist)

Quickscan en checklist (2)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Quickscan:

Toepassing bij de start en gedurende een ontwerpproces van een bouwproject.

Leidraad doorheen toepassingsgebied en normen.

- Hoe?

- digitale vragenlijst
- mogelijkheid tot invullen van (on)bekende gegevens

- Output?

- Toepassingsgebied uitpluizen naargelang de beschikbare gegevens
- Hulp bij ontwerpen door informeren over toe te passen normen
- Directe linkt naar aanbevelingen in het handboek

Quickscan en checklist (1)

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Checklist :

Toepassing bij de stedenbouwkundige aanvraagfase van een project.

Checklist om toe te voegen bij het aanvraagdossier.

Ref. naar aanstiplijst dossiersamenstelling:

Beschrijvende nota (art. 16, 2) : Beschrijving inzake integrale toegankelijkheid (art. 16, 2 , c)

- Hoe?

→ digitale vragenlijst

→ invullen van concrete gegevens

- Output?

→ Dossiergebonden checklist

→ Printbaar document

Bedankt!

Vlaams Expertisecentrum
Toegankelijkheid

Belgiëplein 1 • B-3510 Hasselt
Tel. 011 87 41 38 • Fax 011 87 41 39

Slotwoord

NIEUWE VLAAMSE STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING TOEGANKELIJKHEID

Slotwoord

Pascal Smet

Minister van Gelijke Kansen